

Riksdagens utredningstjänst bekräftar nu LOs beräkningar. Den som blir förtidspensionerad mitt i livet får kraftiga försämringar av sin ålderspension.

LO ställde som krav i pensionsöverenskommelsen att så inte skulle ske. Den borgerliga alliansen vill försämra ålderspensionen för förtidspensionärer genom att bara låta 80 procent av den inkomst som ligger till grund för pensionen bli pensionsgrundande.

Någon som blir förtidspensionerad vid 50 års ålder får enligt Riksdagens utredningstjänst, med dagens system, 96 procent av vad han eller hon skulle få i ålderspension efter att ha arbetat till 65 års ålder och med alliansens förslag 90 procent. Våra egna beräkningar ger samma bild. Motsvarande tal skulle vara 95 respektive 88 procent.

När det gäller någon som blir förtidspensionerad vid 30 års ålder hade LO-ekonomerna gjort ett räknepel för där vi angivit att ålderspensionen skulle bli 59 procent av den förväntade. Enligt Riksdagens utredningstjänst ska det i stället vara 67 procent. Det är pinsamt för LO-ekonomerna. Men det skymmer inte det faktum och alliansens förslag innebär långvariga straff dem för som drabbas av olyckor eller sjukdom mitt i livet, vilket nu intygas av Riksdagens utredningstjänst. Det beror två effekter – dels den förlorade löneutvecklingen och dels den borgerliga alliansens förslag om att bara lägga 80 procent av antagandeinkomsten till grund för sjukersättningen.

Det huvudsakliga budskapet som det är viktigt för allmänheten att känna till är att förtidspensionering redan i dag innebär försämrade ålderspension och att den borgerliga alliansen vill försämra ålderspensionen ytterligare för dessa grupper. I den kritik som moderaterna för fram i DN den 1 juni 2006 görs ingen skillnad på huvudsak och bisak.

Tabell 2 nedan visar vad som händer med pensionen för en arbetare med cirka 18.000 kronor i månadsinkomst vid 22 års ålder, som tvingas till sjukersättning när denne är mellan 30 och 55 år. I dessa typfall antas man gå direkt från arbete till sjukersättning. I verkligheten är det vanligt att sjukersättning beviljas efter flera år med långa perioder av sjukskrivning vilket påverkar sjukersättningen negativt.

Med dagens regelverk kommer ålderspensionen, om denne arbetare får sjukersättning vid 40 års ålder, att bli 87 procent av vad som annars skulle ha utgått i statlig pension. Den som blir sjuk vid 50 års ålder får 95 procent av vad han eller hon skulle ha fått i pension och den som blir sjuk vid 55 års ålder får 98 procent. Den lägre ålderspensionen är en effekt av att man går miste om den löneutveckling man normalt skulle ha haft när man blir förtidspensionerad.

Om alliansens förslag att bara lägga 80 procent av antagandeinkomsten till grund för sjukersättningen blir verklighet får samma arbetare, som får sjukersättning vid 40 års ålder, bara 78 procent av den förväntade ålderspensionen. Ålderspensionen blir alltså 9 procentenheter lägre än i dag. Den som får sjukersättning vid 50 års ålder förlorar 7 procentenheter av ålderspensionen, till följd av alliansförslaget, och den som får sjukersättning vid 55 års ålder förlorar 4 procentenheter.

Sammantaget betyder det att om denne arbetare blir förtidspensionerad vid 55 års ålder får han eller hon 6 procent lägre ålderspension än om han eller hon skulle ha arbetat till 65 års ålder. Förtidspensionering vid 50 års ålder betyder att ålderspensionen blir 12 procent lägre.

Tabell 2. Ålderspensionen som andel av "full" pension vid 65 års ålder efter förtidspensionering i olika åldrar för en arbetare

Förutsättningar: Börjar arbeta vid 20 års ålder med en lön på 16.000 kronor i månaden. Lönen vid 22 års ålder är 18.000 kronor i månaden. Efter 22 års ålder är reallönetillväxten 2 procent årligen fram till 59 års ålder, därefter ingen tillväxt i lönen. Kohort: 1980.

	Ålderspension vid 65 år		Ålderspension vid 61år	
	Dagens regelverk	80 % av antagandeinkomsten är pensionsgrundande	Dagens regelverk	80 % av antagandeinkomsten är pensionsgrundande
Arbetar fram till pension	100	100	75	75
Sjukersättning vid 30 år	76	66	59	51
Sjukersättning vid 40 år	87	78	67	60
Sjukersättning vid 50 år	95	88	72	68
Sjukersättning vid 55 år	98	94	74	72

De som förtidspensioneras tidigt i livet får alltså, med alliansens förslag betydligt, lägre ålderspension än de av deras tidigare arbetskamrater som orkar arbeta till 65 års ålder. Både den uteblivna löneutvecklingen och den sänkta pensionsgrundande inkomsten har betydelse för detta. Ju tidigare man förtidspensioneras desto mer beror förlusten på utebliven löneutveckling och är alltså inte främst en konsekvens av alliansens förslag. För de som förtidspensioneras senare i livet har alliansförslaget störst betydelse för den försämrade ålderspensionen.

Vad skulle detta betyda om det gällde dagens pensionärer? Den statliga pensionen blir cirka 10.500 kronor i månaden för den som har haft en lön som är vanlig bland kvinnliga arbetare, cirka 19.100 kronor i månaden. (På grund av pensionssystemets förändring kan man bara säga att den statliga pensionen kommer att bli ungefär 55 procent.) Förtidspensioneringen skulle innebära cirka 630 kronor i lägre pension per månad för den som blir sjuk i 55-årsåldern. Av detta beror 420 kronor på alliansens förslag om att endast göra 80 procent av antagandeinkomsten pensionsgrundande.

Det nya pensionssystemet är så konstruerat att alla olika inkomster som är knutna till arbetslivet ska vara pensionsgrundande. Förutom lönen är alltså föräldrapenning, sjukpenning, arbetslöshetsersättning samt antagandeinkomsten för sjukersättningen pensionsgrundande. Samtidigt är den lägsta nivån för pensionsstandarden, det vill säga garantipensionen, bara prissäkrad, och därför kommer dess värde successivt att falla, jämfört med löneinkomster.

De arbetare och tjänstemän som redovisas här kommer därför i framtiden att få mycket kraftiga försämringar av sin statliga pensionstrygghet. I tabell 3 nedan redovisas hur mycket lägre ålderspensionen blir för en tjänsteman som får sjukersättning i olika åldrar.

Tabell 3. Ålderspensionen som andel av "full" pension vid 65 års ålder efter förtidspensionering i olika åldrar för en tjänsteman

Förutsättningar: Börjar arbeta vid 25 års ålder med en lön på 25.000 kronor i månaden. Reallöne-tillväxten är 2,5 procent årligen fram till 45 års ålder, sedan 2 procent årligen fram till 59 års ålder, därefter ingen tillväxt i lönen. Kohort: 1980

	Ålderspension vid 65 år		Ålderspension vid 61år	
	Dagens regelverk	80 % av antagandeinkomsten är pensionsgrundande	Dagens regelverk	80 % av antagandeinkomsten är pensionsgrundande
Arbetar fram till pension	100	100	74	74
Sjukersättning vid 30 år	70	58	53	44
Sjukersättning vid 40 år	84	74	64	57
Sjukersättning vid 50 år	94	86	71	65
Sjukersättning vid 55 år	97	93	73	70

En tjänsteman som startar sitt yrkesliv vid 25 års ålder och når en lön på cirka 27.600 kronor får en statlig pension på cirka 15.200 kronor i månaden om man relaterar till dagens lönenivåer.

Om tjänstemannen drabbas av sjukdom vid 40 års ålder sjunker den statliga pensionen med 26 procent, vilket motsvarar cirka 3.900 kronor i månaden i lägre pension. 10 procentenheter eller 1.500 kronor beror på förslaget om lägre pensionsgrundande inkomst. Denne tjänsteman med inkomst över genomsnittet kommer att hamna på statlig pension kring 11.200 kronor, det vill säga en låginkomsttagarpension. Blir tjänstemannen sjuk vid 50 års ålder sjunker pensionen med 14 procent eller drygt 2.100 kronor och vid 55 år ålder med 7 procent eller knappt 1.100 kronor.

Förtidspensionering innebär alltså i dag en sänkt ålderspension med mellan 2 och 30 procent för dem som blir sjuka vid 30-55 års ålder, enligt exemplen i tabellerna ovan. Med alliansens förslag skulle ålderspensionen minska med 3-12 procentenheter ytterligare. Ungefär hälften av dem med sjukersättning blir förtidspensionerade vid 55 års ålder eller senare.

LO ställde upp på livsinkomstprincipen i pensionsreformen förutsatt att "den kompletteras med fördelningspolitiska inslag så att den som på grund av sjukdom, arbetslöshet, förtidspension och så vidare får lägre livsinkomst, inte också drabbas av lägre ålderspension".¹

Vi talar inte om en liten grupp. Det är drygt en halv miljon individer som har sjuk- eller aktivitetsersättning. Av dem som är 64 år har 29 procent sjuk- eller aktivitetsersättning. Det innebär att en betydande del av dem som är ålderspensionärer har pension som styrs av tidigare sjukersättning eller förtidspension. Hälften av dessa kommer att ha haft ett långt arbetsliv och bidragit till samhället men ändå få påtagligt lägre pensioner med alliansens förslag.

Det är legitimt att ge stimulanser i pensionssystemet för att arbetskraften ska förlänga livsarbetstiden, men det är inte rimligt att *sänka* pensionerna för dem som inte klarar att arbeta till 65 års ålder.

¹ LO (1994), LOs yttrande över pensionsarbetsgruppens betänkande Reformerat pensionssystem (SOU 1994:20), 1994-aug-231

Vår slutsats av dessa exempel är att alliansen genom att minska inkomstryggheten bygger in starka drivkrafter för löntagare att motsätta sig förändringar som skapas av ny teknik och internationell handel. Det finns två vägar – antingen använder man stark *otrygghet* som drivkraft eller *trygghet* som smörjmedel för att underlätta förändringar i ekonomin. Den europeiska erfarenheten är att arbetsmarknaden kan fungera sämre om man bygger in otrygghet och löntagarna får starka ekonomiska skäl att motsätta sig förändringar och att den nordiska modellen i jämförelse är effektivare genom att den bidrar till att underlätta omställningar.

LO värdesatte den trygghet för framtiden som en blocköverskridande pensionsöverenskommelse innebar, eftersom man då kunde anta att pensionssystemet skulle hålla även vid eventuella förändringar av regeringsmakten. Allianspartierna bör dra tillbaka förslaget om försämringarna av pensionerna för dem som är långvarigt sjuka.